

Latweeschu Nwises.

Nr. 19.

Zeitortdeenâ 6. Mei.

1854.

Drucktschêd pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Gubernements Nwises tâ fluddina:

1) Kad taggê ar sinnu wesomeem tik dauds laudis eet, tad teem buhs stipri fargatees, ta ne panemm wiſſu zekku; ja-branz weenam paffak ohtru pa labbo zekka-puffi, lai zitti brauziji ne taptu kaweti. Kas prett teem sinna-meem littumeem darrihs, stipru strahpi dabbuhs.

2) Muhsu Kungs un Keisers ar ihpafchu pawehleschannu usazina tahdus, kas stipri, weffeli un gribb eet no 20 Mei d. lihds 1. November deenai schinni gadda deeneht pee juhras-millihtscheem us masahm leelu-gabbalu laiwahm par ihrejem Pinnu-juhrâ. Keisers dohd 8 subr. rubl. par ikkatru mehnesi, salbatu promjanti un prawissioni un lab kahdu eenaibneeku fuggi buhs panemmaschi, tad beenahlamu daku no ta dabbuhs. Sawus semneeku fivahrtus, mattus un bahrsdu warr paturreht. Ja tahds tapru fashants tad tâ taps apgahdais tâ pilnigs sal-dats. — Latwineekeem, teem no uppmallahm un juhrmallas, gan peelschtohs scho Keiser aazineschannu klau-siht. Welni un pahrtiffchana labba, un us 6 mehnescheem pasauli, karee trohtfni, Calenderu warrenus-tuggus un leelu juhru dabbuht redseht gan labbi, bet jo labbi, mihto Keiseru un tehrow-semmi apfargahht. — Mu-schâs warr dabbuht sinnahi, kur un tâ ja-premelbâhs.

— 3.

Karra-sinnas.

Kâ nu eet karrâ weetas? No Aſias itt ne ko ne dſird, bet pee Dohnawas kusi un darbojahs tâ fludras. Steidsahs Calenderi un Sprantschi zeltees pahr juhru nu nokluht Turku semmê, bet tikkai trescha dalka pee Galipoli atrahfufe un nu steidsahs us Konstantinopoli un Warnu un no turrenes gan doh-schees Kreeweem prettim. Bet arri Kreeweem wehl zitti karee-pulki nahht paligâ. Kad tâ kâ pehrfona mahfoni no abbahm puffedm buhs sawilfuschees un fastappuschees, tad gan bahrgs laiks ar breeſmigu karee-sibbini un dſelfes-truffu pohſta leetas darrihs. Pa tam Kreewi kaisahs wehl eet pahr Dohnawu pee Olte-nizas un Siltſtrias, scho stipro pilsehtu grib-bedami aplenzeht no wiſſahm puffedm un us-binneht pirms Calenderi warr nahht paligâ. Turki tê turrehs zil ween spehdami. Tadeht nu leelas leetas gan warr buht gaidamas. Bet mellâ juhrâ kur Calenderu un Spran-

tschu warrenas karee-laiwas tik ilgi jaw brauz krusam schefrscham nesinnadamas ko ihſti darriht, taggad nedardu itt par grehku dar-rjuschi. Odeffa irr pats leelakais, bagga-tais un ſaltais pilsehts un andeles ohsta pee mellas juhras. Tê nu leeldeenas puffedm-wê-tâ 10tâ April d., — kad wiſſi laudis basnizâs gaididami gaidijuschi us sawa Kunga un Pe-sittaja angſchamzelschannahs — atbrauz Calen-deru karee laiwa, un jebſchu gan labbi sinn ka Calenderu walſts weeteeks jaw senn ais-brauzis, tomehr prassa lai scho islaischoht ahra. Bet kad Kreewi manna, ka melli un tik nahfuschi tâ spijoni isluhkoht tahs ohstas spehku, tad Kreewi schahwuschi eefahkoht bes lohdehm par ſihmi lai steidsahs prohjam, un kad naw klausijuschi, tad ar lohdi laiduschi wirſu. Nu fuggis gan gahjis atpaffak, — bet nu tik nahfuschi wiſſi Calenderu un Spran-tſchu karee-kuggi. 8 leelt karee-dampfluggi eebraufuschi ohstâ, tâ noſtahjuschees, ka muh-fu leeli-gabbali teem ne warrejuschi dauds pee-

flucht un nu 12 stundas no weetas schahwuschchi ar tahm wisleelafahm lohdehm us tahm Kreewu leeleem-gabbaleem pee ohstas. Kalenderem kahdi 350 leeli-gabbali bijuschchi, mums astota dalla un dauds masaki leeli-gabbali. Arri laiduschchi itt leelas nggunigas lohdes un bombas (stattees Nr. Nr. 18) us tahm prezzes laiwahm, un teem nammeem pee ohstas — bet arri us to beswainigo staltu pilsehtu bombes schaudami. Tiffai 4 Kreewu leeli-gabbali tuwaki bijuschchi ta ka warrejuschi eenaidneekus pasuegt. Itt jauns wirsneeks, tiffai praperschniks, wahrda Schegolews, pee scheem bijis, un schis tik brihnum firdigi, drohschi un gudri turrejees un tik brangi schahwis, ka weens pats sawaldijis wissus eenaidneekus un to pilsehtu isglahbis. Gan eenaidneeku lohdes ka krusa krittuschas, gan tee tam fashahwuschchi 2 leelus-gabbalus, bet ar teem allikfuschem diweem un ar saweem saldateem turrejees un turrejees, kamehr wiss-apfahrt wissi nammi pee ohstas degguschchi. Tad tiffai gahjis wessels prohjam, bet no teem 8 dampfuggeem 4 fashahwis, ka eenaidneeki arri beiguschchi sehaut, tohs 4 fashchantus fuggus peesehjuschi zitteem un tad isbraukuschchi no ohstas ahra. Pa tam gan fahzis pahrs weetas pilsehta degt, bet ugguni apdseffuschchi, un leela stahde naw notikfufe. Pee ohstas nodegguschas wehl bohdes un 4 Entlenderu, 3 Sprantschu 1 Pruhfchu un Gistreikeru un arri kahdi Kreewu prezzes-fuggi, kas patlabbam ohsta bijuschchi. Pilsehta wissas basnizas lauschu pilnas bijuschas, kas meerigi palikfuschchi pee sawas Deewa kalposchanas. Entlenderi wehl 4 deenas palikfuschchi kahdas 3 werstes preeksch ohstas, war buht atkal gribbedami sahkt; bet kad redsejuschi ka Kreewi ohtra deena atkal wissu no jauna apzeetinajuschchi un sinu dabbujuschchi, ka muhsu teizamais Admirals Makimows, kas pee Sinopes tik brangi darrijis, gribboht nahkt pilsehtam paliga, tad eenaidneeki steigusches ahtri prohjam!

Ro tad nu padarrijuschchi un pelnijuschchi ta 12 stundas to beswainigo pilsehtu beedindami. Swehtu deenu saimojuschi — beswainigus prezzes-fuggus un zittus nammus sadesinajuschchi, pilsehta 52 nammus fashrambejuschi, kahdus leelus-gabbalus samaitajuschchi, 4 saldatus noschahwuschchi, 1 palkawniku un 45 saldatus fashahwuschchi un 12 fashrambejuschi, arri mehginajuschchi nahkt ar maham laiwahm pee mallas pilsehta; bet te muhsu saldati tohs ar bajonetti ta apfweijnajuschchi, ka tik muksuschchi atkal laiwas atpalkal. — Turprettim muhsu jaunelkis, sems wirsneeks, Schegolews, to ihsto gohdu no pelnijis. Schehligs Reisers par to, ka tik gudri, pastahwigi un firdigi ar 4 leeleem-gabbaleem prett 350 leeleem-gabbaleem turrejees ka wissu pilsehtu isglahbis un 4 leelus karradamp-fuggus fashahwis, to pazehlis tuhda par 3 kahrtahm augstaku, prohti par karrateinu, tam dahwinajis sw. Zurra gohda ba krustu un to batteriju (tohs 4 leelus-gabbalus) nu leel faukt pehz winna wahrda pilsehta Schegolewa batteriju. Arri 10 salda dabbujuschchi gohda krustu. Tahds gohds jaunam wirsneekam ne muhscham wehl na gaddijees — bet wirs arri gohda darhstrahdajis. Lai Deews dohd wisseem tahd mufirdi un prahntu. — Taggad Entlenderi Sprantschi Parise un Londone paschi nu un kaunahs par scho sawu fuggu nedat un negohdu.

Tee eenaidneeki muhsu juhra arri wehl ne neeka naw darrijuschchi, ka tik nabbaga prezzes laiwas gubstijuschchi. Gan schur tur rahdischees pee Kreewu juhremallas, bet waitak ar ne ne dsird, ka munsterejoht pa juhru un scho joht mehrki. Stahwoht pee Sweedru galw pilsehta Stokolmas. Gaidam to darrihs. jo taiftees jasataifahs zil ween warr, wo ne sinn fur un kad un ka nahks — woi us Rehveli, Sweaborgu jeb Kronstatti to sinu — bet ne tizzu ka us Rihgu nahks go jo Daugawa leeli karr-fuggi ne warr de

Rihga par tablu no juhras un Daugawas grihwē stahw to leela-gabbalu un saldatu pavyllam, kas fabrigeem laupitajeem labbu mahzibu un zetta-maist gan warr doht, ja grihb dabbuht! Tif luhgsim to Kungu, lai tas schefigi pasarga no tahda brihscha. 3—3.

No Rihgas.

(Beigums.)

Maschines. 1) Ešeles maschine. Us scho maschini weens pats zilweks warr sagreest wiffadu lohpu barribu, woi garrkuhlus woi jutšinus (jukkumus) seenu, sehku ahbolinu. Zif derriga effoht maschine, to warr noprast pee ta, ka pehrnaja gadda 70 tahdas machines pastelletas. Maksa gan 60 sudr. rub., bet kad peezi woi seschi nahburgi (kaimini) naudu samestu un tahdu maschini pirktu zif tee — pawiffam kad gads tif tukšs no barribas ka schis gads — ar lohpu barribu labbaki eetu zauri lihds jaunai sahlei.

2) Maschine, ar ko kartuppeles un wiffadas saknes sagreest lohpeem par barribu, maksa 40 sudr. rub.

3) Maschine ar ko linnus mihsstih, maksa 150 sudr. rub.

4) Plahweja maschine. Ak tawu brihnumu! maschine, ko weens zilweks dsenn ar diwi sirgeem, kas barru dsenn 5 pehdas plattu un noplant par deenu tif dauds, zif 14 plahweji janda ween noplant. Maksa 150 sudr. rub. Bet schehl ween, ka geld tiffai tur, tur lauti gluschi lihdseni un bes almineem.

5) Maschine, ar ko labbibu wehtih. Brihnum labba, jo no yellawahm ne triss nepaleek eescha labbibas. Maksa 145 sudr. rubl.

6) Maschine, kas grandus strohte. Kungi no semmehm jau tahdas machines pirk dauds, jo ausas, kas ar to strohtetas, pussohderes ween waijaga sirgeem tapeh; ka sirgu fungs tohs strohtetus grandus drihsak un labbaki samak un tee tadeht wairak eet spehka. Kur gohwigu lohpeem dohd miltus, tur arri gedehs teem tohs grandus doht strohtetus ar

to maschini, ar ko weens zilweks puhru par stundu warr sastrohteht. Maksa 50 sudr. rub.

7) Sahli plahweja maschine, geld lungeem ween, kas us kahdu plazzi sahli grihb turreht jo kuplu. Maksa 50 sudr. rub.

8) Mihssteka rukti. Widsemme tohs zeeni jau dauds weetās un ar teem mihssti, jo tahs stekles un to raitu, ar ko greeesch, laudis no kohka taisa paschi. Zitti Peebaldseeschi ar tahdu mihssteki brauz pa muischahm Widsemme apfahrt par maksu linnus mihsstidami, woi nopirk arri nemihstitus linnus un maksa labbu naudu, jo ar to mihssteki dabbu wairak linnu, ne ka ar prasteem mihssteleem.

9) Kulsteka maschine. Laudis paschi to warr ustaisht no kohka, jo dselses wairak naw pee tahs, ka wellbohmya tappas un driypju rattini. Ar prastu kulsteki ne sawu muhschu tif dauds linnus par deenu un tif smukki newarr kulstih. Maksa 45 sudr. rubl.

10) Maschine, ar ko linnsehlu tihriht. Tas fungs, kas winnas pahredoht bij sawedis 50—60 tahdu maschinu Jahnadambja ahrihgā weenā ruhme un ar tahm no 3scha Septemb. — 3scha Nowemb. istihriis, bes tahs linnsehklas, ko nabbageem, tukšcheem lautineem tihrija bes maksas, 9000 puhrus nowrahketas linnsehklas, kas dewe 8355 puhrus trohna linnsehklas un 645 puhrus isihjas. Par puhru, ko lifte tihriht bij jamaksa 12 un pufs sudr. kapeit. Kas nu sinn, zif dauds wairak maksa trohna linnsehlu, ne ka nowrahketa, tas teescham to naudu par istihrišanu neschehlohs wis. Kad Deews lits peedshwoht scho ruddeni, tad ais daugawas pee Renkudambja desmits jo leelas machines strahdahs sawu darbu tā, ka kahdus 36000 puhrus warrehs istihriht. Kas nu tad gan traks nowrahkjamu linnsehlu eeweddihs Rihgā, kad ais daugawas to warr lift istihriht un par trohna linnsehlu nowest nammatehwam. Zeb woi daschkahrt zitti nahburga saimineeki, kas labbu teesu linnu sehj, nepirks paschi sew tahdu maschini, kas 30—40 rubl.

makja un mahjās jau istaisihs sawu linn-
fehllu par trohnaalinnfehllu. To kungu, kas
pahrdohd schahs maschines sauz: Oppenaus
(Hopsenhau).

Pabrihtōs taisitas leetas. To bij
leels pulks: smalkais wadmals, sīschu un
willanu drehbju gabbali, bohmwillas dshjas,
smalkais andeklis, plahmschi galdauti un sal-
wettes, porzellanu rihki, swezses, seepe, da-
schads smarshigs spirtus, jo brangi dšesses
steeni (stanges). Bet kas gan dohs wissas
leetas (501) weenu pehz ohtras scheid isteikt.
Skattitaju ikdeenās bij papilnam, rihdsineeku,
bet no semmehm mas ween, laikam tapehz ka
ta islikshana nebij laudim sinnama darrita
ar awihsehm.

Spreedeju kungu beedriba spreede, ka no
teem, kas atstellejuschi, weens effohd pagohdi-
najams ar to leesu sudraba gohda sīhmi
(medaku) un peezi ar to masu medaku, un
ismaksaja gohda maksu: diweem pa 25 sudr.
rub., weenam 20 rub., diweem pa 15 rub.,
tschetreem pa 10 rub., weenam 6 rub., des-
miteem pa 5 rub. un tschetreem pa 3 rubl. *)
Dividesmit peekta Nowembera mehnescha de-
na bij pehdiga deena skattitajeem un kas nu
sinn par zil gaddeem atkal buhs tahda islik-
shana, bet kad ministera leelskungs paweh-
lehs atkal, lai sawedd, tad gan waijadsetu
pee laika to laudim darriht sinnamu woi nu
ar schahm muhsu awihsehm woi ar ihpaschu
fluddinaschanu pa basnizahm, un islikshana
waijadsetu buht Septembera jeb wiswehlakt
Oktobera mehneschā, famehr zelsch wehl pufs
lihds labs un laudis ar prezzi dauds brauz
us Rihgu. B....t.

*) Woi ne warretu, j. M., to semneeku wahrbus Awis-
ses litt, kas tahdu gohda maksu dabujufchi? S—j.

S i n a.

Wissemneeki tahs lantfahrtes warrehs dabuht Rihgā pee Minus Kunga Kalku eelā. Mahkofschā Awis-
lappā fluddinaschu kad warreseeht nahkt pakkal. Ar to mahleschanu ne warr kluht gallā; tadeht wehl naw gattawo
un man tihri behdas ar to! S—j.

W r i t h w d r u c k t e h t.

No juhymallas-gubernements angshas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaise, Zensor.
No, 140.

Schnelppressendruck.

Karsch ar Ehrqli.

(Pasazzina pehz Krillawa metdijas.)

1.

Leels furs ar runzi kōhpā beedrojahs,
Ka Ehrqli fatōd ligsdā wianni mahtu;
Suns nurdeja un rehje, — leppojahs,
Inz steepe plehssektus, lai karu sahtu.
Bet ne tit weegli Ehrqlim peetik warr;
Tas preebes gallohtni ween ligdu kar.

2.

Bitts meefneek Brittan Inzim fazzija:
Kant prastu kahpeleht ka tu jeb lohdiht, —
Us to man naggi naw un lufnida, —
Tad Ehrqli drihs ar nahwi spehtum sohdiht.
Tam abbi uskristum, to nonahweht;
Bet schehl, ka neprohtu tois kahpeleht.

3.

Bet, runzit, uslihdi pee wianna tu,
Jo prohti angshā lihst pa sarru sarreem;
Lai johds man rauj, es wiannam neklausch
Pee semmes tikt, ar wianna behrni barreem,
Un famehr scheid ar sohbeem gaibu scho,
Kahp gallohtni un-notreez semmē to!

5.

Ko furs bij teizis, runzis darrijis,
Tas uslihdis bij preebes angshā gallā
Un Ehrqla lihgdai klastak peetappis.
Jau bija gattawōs, eelegt ligsdas mallā;
Un famehr Brittan appaksh niknojahs,
Famehr patš Ehrqlis gaisds pazshlahs.

6.

Un kas tad isjukte man walzajeet? —
Jo runzi Ehrqla behrni aplam plehse,
Tam ahbu pluhdami ka sahje deet
Lihds prettineeku scho no ligsdas mehse,
Pats Ehrqlis Brittanam bij usgahsee,
To fasphehis, ka furs bij issteepes.

6.

Ar negohdu tee beedri aisbeheg,
Bet wiannu starpā no schihs poschas deenas
La wezza kilda zehlahs, — nebeidse. —
Naw jazekt kildas, klausaiters, newernas
Ar Ehrqli; jo jums, tahdas zeldameem,
Buhs f e w i m japaleek par prettineeem.
H g u b r g r.

Deewa wahrda spehks.

Deezibas par Deewa wahrda spehku daschai sirdi warr berreht, tapehz janesh arween preekschâ tahdas leezibas, lai wahjaku tizzibu tahs usstubbina twoi tai eedohd kahribu mekleht un isprohtweht aridfan, twoi tad pateesi Deetwa sivehts rakstos tahda sivehtiba un tahds spehks eekschâ, ka laudis flatwe.

Ro taggad isteikkchu to esmu isnehmis, samelejis un salizzis kohpâ no sannahm kas dohtas wisstihm zaur Widsennes uu Zgganu semmes bihbeles-beedribahm, jaw preeksch kahdeem gaddeem. Ne sinnu twoi kautkur Latweeschu wallodâ tahs jaw dohtas.

Karolen. — Birms tur Bihbeles beedribas deenu swinneja wezs Zgganis, kam peezi gan drihs twiffi usanguschy behni bija, — nahze un luhdse lai winnam jelle dohtu par trim rubbuleem un peezdesmits kapeikeem warra naudas 3 jaunas derribas, effoht nodohmajis tahs saweem behrneem doht, jo sawâ wezzunâ winnam gan mas dsihwibas-gaddu twairs atleekoht, un pirms schkirtohs, ne spehjoht ne kahdas zittas mantas teem atlist ka tahs, ka winsch teem dohtu itweenam jaunu derribu; tapehz nu firsnigi luhdse, lai schahs jaunas derribas tai deenâ kur tee bihbeles-beedribas draugi sanahktu Deetwa nammâ, — no altara dohtu saweem behrneem, zerredams, ka grahmata dohta tahdâ sivehtâ mihlâ weetâ teem jo leelakâ zeenâ palikkchoht. Scho luhgschanu labpraht paklausija. Kad tai swinnamâ deenâ no trim tur sanahktuscheem mahzitajeem no altara sivehtas grahmata tappe isballitas, tad nahze arri tas wezs firmgalwis ar saweem 3 behrneem un kluffi Deetwa luhgdams redseja ka mahzitaji ar sivehtem pamahzischanas wahrdeem — winna behrneem eedewe rohtas to Deetwa dahwanu. Schee arri ar affarahm azzis un mahzitajeem rohtas butschodami tahs Deetwa grahmata pretti nehme. Un ne tween tam tehwan un winna

behrneem schi sivehta stundina sirdis eegahje un palikke, bet arri twisseem zitteem kas bija basnizâ, — un daschi wezzaki pehzak apleezinaja, ka schi deena teem effoht mahzjusi — labbaki gahdaht par saweem behrneem, un ja Deetws teem palihdsetu, tad gribboht tapatt arri, kâ schis tehtws, saweem behrneem to dahrgu mantu doht, kas par zekka rahditaju teem warretu berreht kad ir winni paschi, tee wezzaki, fem kappâ gulletu.

Daugawas grihwe. — Skarp teem kas preeksch Bihbeles beedribu tur sawas dahwanas dewe, ifgaddu bija arri 29 behni, no kurreem tweens fazzija, tas ne effoht saweem wezzakeem meeru laidis pirms tee tam ko dewuschy, ko winsch atkal warretu doht. — Bija arri kahda atraitne, kas, jebchu nabbaga buhdama, sudraba rubbuli dewe, jo sirds tai bija mihksta palikkusi kad dsirdeja mahzitaju stahstam, ka zitta atraitne sawam behlam, saldatam, kas us grehtu zekkeem bija dewees, bihbeli suhtijusi pakkal, un zaur to ka tas nu sivehtâ grahmatâ lassija, atkal par deewabihjigu zilweku padarrijusi, un schim, kad winnu atradde kaufchanas weetâ saschantu un mirruschu, — bihbele usschkirta gulleja blakkam: pehbigâ stundâ wehl Deetwa wahrda bija lassijis. — Bet ta atraitne, kas to rubbuli dewe fazzija: Mannim arri tahds ne-jehga nerahtnis dehlis, ne sinnu twoi winsch wehl dsihwos, — bet dohmu labpraht pussi no twiffa kas mannim irr, ka warretu palihdseht zittu mahtu dehlus nowehrst no teem nelabdeem zekkeem us kurreem winni irr, uu tad artween dohmaschu: to tu sawam behnam par mihlestibu darrijusi, ko tu wirf semmes kas sinn twairs ne warri atgreest.

Laudohn. — Bihbeles beedribas sivehtibu rahdahs gan pee mums. Draudse mahzitajam itt kâ ar jo leelu udtizzibu un jo firsnigi ne kâ lihbf schim — peegreeschahs; deewakalposchana mahjâs, kas bija gan drihs isjuddusi, wissteelata nowadda gabbalâ atkal usnema; nesahtibas daudf masak, frohgôs pa sivehtdeeahm gan drihs twairs ne kah-

duš laudis ne ređf; mahnutizziba artween jo wairaf suhd; basniza ikfwehtdeenāš pilna; laulibas jo gohdigas, wiſſa dſihtwoſchana mahjaš jo gohdiga palikfuſi; warr ſazzihť: ta Kunga garš lauſchu garram un ſirdim klaht.

Laijeene. — Ne twee ſaimneeki kam knappa iſtikſchana, bet arri kalpi un behrni, wiſſſihm pahtaru = behrni, ſawas dahwaninaš atneffe. Kam naudaš ne bija, taš detwe kahtu mahzimu linnu woi zittaš tahtdaš leetaš. Bezza ſcewina kaš ubbagōš apfahť gahjuſi, pirmš nomirre wehrdinu ka ſawu pehdigu dahwanu ſuhtija. Jauni puſſchi kaš ſweſchōš notwaddōš ammatu mahzija, — zaur ſatweem wezzakeem atſuhtija ko bija pataupijufchi.

Walmare. — Dſehrejām bija diwi maſi behli, kaš arri ſawu dahwaninu atneffe; wezzataiſ to naudu bija pelnieceš ar ohgahm ko bija laſſiſiſ, — un jaunafajām arri ko bija detwiš lai taš arri dohtu ſawu dahwanu. — Zitiš puſiſ to naudinu kaš winnam bija ſchinkota lai rauſchuš ſewim pirktu, rihtigi puſegaddu bija glabbajiš un tad bihbeleš beedribai to detwe. — Mahjaš kahtdaš no degge. Bihbeleš beedriba teem lautineem ſuhtija trihš jaunaš derribaš un weenu Bihbeli, — bet ſcho ſaimneekš neffe atkal atpakkal, jo, jebſchu wiſſfaš zittaš leetaš uggunš tam bija pohſtiſiſ, taſſchu tam bija iſbeweeš ſawu ſlunnu ſcewu un arri ſawu bihbeli glaht.

Harjel. — Saitwalaš pagafā dſimmiš ſalbatš, neweſſelibaš behl no deeneſta iſlaiſiſ, ar leclu ſirdſkahrōſchana atkal bija nahziš uš ſawu dſimteni tur, ka patš ſazzija, tai deewanamina kur tehtōš un tehtwatehtōš Deewam kalpoſiš un kur patš bija kriſtihtš, — Deewam pateiſť par to ſchehlaſibu, ka taš eekſch winna ſpehzigš biſiš, ka bija pee ſawas tizzibaš paſtahtwigi palizziſ. Ne ilgi pehz winna pahrnahſchanaš, — un zeſſch tam biſiš no diwi tuhkſtoſcheem werſtehm, — bihbeleš-beedribas deenā tam dahwinaja jaunu derribu. Tad wiſſſch gahje pee ſatweem raddeem Alluſſneš kirſpehle, bet pulkureiſi pa gaddu arri gahje uš Arjeleš baſnizu. Ta jauna derriba winnam bija par mahzibaš — un par eepreezināſchanaš grahmatu, kaš ihſti winnu eepreezinaja un apmeerinaja wiſſſihm tai laikā, kađ ilgi paſtahtwedama in detwe winnam ne wehleja

no mahjahm iſeet ahrā. Kađ nu wiſſſch mannija ſawu ſtundu klaht effam, wiſſſch likke ſanahť wiſſſuſ ſawuš mahjaš-laudis un teem iſteize, ka gatawš effoht ar tizzibaš drohſchibu ſchirteeš, un ka ſcho preezibu wiſſſch dabbutiš no tahtš dſihtwibaš-grahmataš. Winnam effoht titween deſmitš rubbulu warra naudaš, un ne ſinnoht zittu ko labbaku darriht, ka ſcho naudu Arjeleš baſuizai atliſť, lai zaur to Deewawahrđš diwehſelehm nahťtu kaš taptu tā eepreezinataš un Peſtitajām peetweſtaš, ka tahtš drohſchi winna, Kriſtuš mihleſtibai padohtōhš, un ſawā laikā ta ka wiſſſch pee mirſchanaš warretu taht ſwehtiti.

Kaš irr tawš Deewš, ko tu pecluhđſ?

Auſtindijaš ſemmē kahtš miſſionarš ſatikkahš ar weenu Indu wihrū, un ar to eefahťe tā ſarunnateēš. Miſſionarš: Kahtu Deewu tu pecluhđſ? Induš: Eš pecluhđſu Bahu (tā tee noſauze kaunu garru). Miſſ.: Ka tad tu winnam kalpo? Ind.: Mehš tam zuhtkaš upperejam. Miſſ.: Ko tad wiſſſch jumš par to dohd? Ind.: Neka. Miſſ.: Woi Bahuš tewi irr raddiſiſ? Ind.: Nē. Miſſ.: Nu, kaš tad tewi irr raddiſiſ? Induš, uš debbeſi rahdidamaš, ſazzija: Deewš manni irr raddiſiſ. Arri pagani juht un manna ka weenš dſihtwōš Deewš irr, kaš irr ſwehtš un taiſniš, tik ſchi juſchana irr no paganikkaš mahnu-tizzibaš gauſchi aptumſchota. Miſſ.: Ko tad tu Deewam par to dohd, ka wiſſſch tewi irr raddiſiſ? Induš: Eš tam nedohdu neka. Miſſ.: Tam, kaš tew neko nedohđ, tam tu dohd zuhku, un tam, kaš tewi raddiſiſ un tew wiſſu dohd, tam tu nedohđ neko. Induš Miſſionaru uſſkattija brihnodameēš un ſazzija: Jumš irr taiſniba, mehš effam ſlikti laudis!

Mihltaš laſſitajš, kađ pee mums kriſtiteem laudim kahtš Deewa wahrđā nahťtu un praſſitu tapat: «Ko tu pecluhđſ?» woi tad tuhkſtoſcheem nebuhtu ja-atbild: «Paſauli, un to kaš irr paſaulē?» Un ja wehl praſſitu: «Ko tad tu paſaulē dohd, un ko tu tai kalpo?» woi tad tā nebuhtu jaſalka: Eš paſaulē kalpoju agri uu wehlu; eš mekleju tai patikl eš kahtroju pehz winnaš mantahm un preekeem beš

mitteschanas; es tai dohdu mannas bshiwibas wifs-
dahrgratu loitu un labbas speklus? Un ja wehl
prassitu: »Ko tad pasaule teht dohd, kad tu win-
nai ta kalpo,« woi tad teem nebuhtu tapat ka tam
Indus wihram jasakka: »Neka?« jo wifs win-
nas preeks paleef par behdahm, un wiffi preeki ne-
warr sirbi meerinaht, un heidsiht wifs paet, ar
fo ta muhs pee fetwis wille, un muhs wilidama lai-
mi un preeks rahdija. Un kad nu wehl jauta:
»Woi pasaule tewi rabbijusi un bshiwibu dewusi?«
tad buhtu jasakka: »Ne, to tas bshiwais Deets
irr darrijis; winsch man irr dewis sawu weenigu
dehlu, ka es no grehkeem tikta atpesihts un paliktu
par Deetwa behru.« Un ja nu wehl prassitu:
»Ko tad tu Deetwam par to dohd, kad winsch tew
tik dauds dewis, tewi tik baggatigi irr swehtijis?
woi tad tuhstoscheem nebuhtu jasakka: Neka, itt
neka, ka tik swehtdeenâ kahdu stundinu, kahdu luhg-
schanu, kur sirds pawiffam naw klait, bes wiffas
pasemnidbas, bes karstas kahroschanas winnam kal-
poht, winnu teikt un slaweht par winna leelu mihs-
lestibu? — Nedsi, pasaulei kas tew nedohd ne ka,
tu nodohd wiffu, un Deetwam, kas tew wiffu labbu
dohd, tu nedohd neka! Ak, kaut mehâ to labbi ay-
dohmatu, fo schi lihdsiba mahja, un tapat atsihtu
un fazzitu ka Indus-wihrs us Missionari fazzija:
Tas irr taifniba, mehâ effam flikti laudis, mehâ
grihham atstah sawus elka-deewus un pasaules
mihloscham, un us preekschu tam skungam ween
kalpoht, kas mums wiffu irr dewis! B. 11.

W e z z a s p a l w a .

Man wezza, wezza spalwa irr. Nabbadite
dauds fo peedsihtwojusi. Gan ne selta, ne afmina
un nei malku laikus, ka mehâ Awifâs lassijuschi,
tahs leetas tai naw ne kad raises darrijuschas, —
bet ta peedsihtwojusi wiffadas spalwas no tehrauda
ar skunstigahm bildehm un wirdraksteem. Schahs
drihs waldischam panehme, litte slawetees un ap-
brihnotees, isleelitees un isstattitees! Wezza spal-
wa, faktinâ nomesta, klausijahs, un — garru laiku
ihfinadama, tohs laikus peeminneja, kur tai ween
bija waldischana, kur ta ka brihnischkigi ratti bija,

ar fo zilweku dohmas, mahzibas un wehleschanas
nobrauze mahju mahjâs, galvou galwâs un sirschu
sirdis, un pee ta ne isstattijahs wis ka zaur wehju
wilkti un bshiti, bet lihds pat rumbahm un speekeem
wehtigi bija wifs zaur. Kad ta nu redseja, ka
tehrauda spalwas bohstawi wiffi bija plahnu plah-
nas; ka ta rumbas ne warreja beesak iswilkt par
speekeem, kad ta dsirdeja ka ta papihra zaurkassijahs
ka pelle, kas purnu isbahsch zaur grihdi, un balta
papihru apsprizzeja, ka dranku laikâ sirgi kutschera
meheli un gihmi, kad ta redseja ka dasch labbas,
kam Deets rupju rohku dewis, lai stipas sihmes
welf, mohzihs tikke smalki ween papihra zekku tez-
zekt un winna raksti nu isstattijahs ka mehnes puf-
deenâ laikâ, un ka jittam atkal sawi raksti ar tah-
du sawadu apgehrbu isehrmojahs ta, ka pat rak-
stitejs aid smalkuma un jaunâs mohdes, tohs wairâs
ne warreja lassiht; tad wezza spalwa ta sahze run-
nah: woi tad mannam kungam ne apniks wis schi
jaunmohdes waldischana, woi ne atmetihs wis
noht schahs sweschas kalpones, woi tad ne atschir-
fees wis noht no ta slaitka, kur wiffem weens
rakstu-gihmis, jebchu Deets katram sawadu gih-
mi dewis?

Schahs runnas mannas wezzas spalwas sabsir-
deju. — Bet ka tahs warr dsirdeht? Tapat, mihs-
lais brahliâs, ka tu dsirdi ka tawâs neasâs jirwis
sakka ka to waijagoht triht, tawâs tihrumâs, ka to
waijagoht art jeb ezzeht, un tawâs dahrja stahdi
tew mihligi luhds: israhwe niknu sahli, ja ne tad
mums ja-noslahpst. Dabbâ leetas wiffu zilweku
tautu wallodas runna, jebchu tahm naw nei mut-
tes nei mehles; katris arri scho wallodu saproht.
Tâ arri man isdetwahs wezzas spalwas wallodu
saprast, kur — jebchu ta wiffai weeriga bija, —
tak ka labbas puzsudmallas strahdeja. Ne fo dar-
riht; man bija tai gohd jadohd, tadeht ka pehz pa-
teefibas runnawusi. Alpaunohts peegahju pee tahs
pazehlu to atkal us rakstischam. Tad schi wehl ta
nehmahs stahstiht: ka tu man nomettis un ar teh-
rauda spalwahm beedrojis, un pee ta tak ne kahdu
labbumu ne effi redsejis bet, jebchu ta masa neeku-
leeta ween irr, tak daschu rubeli pamettis, ta wifs-
pahrt laudis eeksch garrigahm un laizigahm lectahm,
kas simts un simts reises dsikatâs, irr taggad neh-

muschees darriht. — Ar to wezza spaltwa ne ko twairē ne stahstija, un man wakkas bija wiissu to pahredohmaht. Redsi, kà ar man notikke! Uzis dohmās pazehlis, brihnischhiga stattischana man atwehrahš. Pratoescha Gzekjela wahrdi, 27tā nodakkā, man wiissadās bilbēs rahbijahš. Mans garš pakustinajahš stipri eeksch mannim. Redseju tohs eelejās un tohs ar kauleem pilnās, un schēe bija lohti iskaltuschj. Ar affarahm stattoht un peesaukschanās, dsirdeju to balsi: »falki us teem: juhs fakaltuschj kauli, klausait ta Kunga wahrdu. Un tad tā, kà sagrahbis garrā, dohmās us scheem fakaltuschēem kauleem stattijohš, redsi! tad eeksch teem atsinnu tohs zilwekus, kas us fatweem »suhdu-beeweeim« (Gzek. 37, 23.) meesas kahribu, azzu kahribu un lepnigu dsihwoschanu bija sagahnijuschees, tohs behrnus, kas tehtu tikumu un tizzibu pametuschj, tohs palaidonus, kas to, par ko tehtwi gaušchi preezigi sinnaja pateikt, kas to smahdeja un apsmehja, nizzinaja un lammoja! Es redseju tohs, kam tas, kas aitei mugurā, sliktš, kas pehrwechtā willē ween gribbeja gehrbtees, jebšchu ar gohdu to netwarreja wiis pelnites. Arri redseju puischus un feewischtas, kam preekschā bija nolikta, — lai labbi eeksch ta eestattahš, — zuhta, kas ar selta dekki bija aplahta, uu tur tee wahrdi bija eeshumeti: zuhta zuhta paleet arri ar selta dekki aplahta. Tur gulleja arri pa tuhstoscheem, kas brandawihna suhdu-beetwaam kalpojuschj un zaur melloschanu, neschkhistibu, sagschanu un wiltibu us pasuschjanu bija fatwaldsinati. Tur arri redseju, ka sem kahda jauka kohku puischj sehdeja brohfastu turreht. Waiks bija ittin jauks, het wiisseem bija zeppure galwā un nedš pateizibas nedš luhgschanas firdi: tee bes pateikschanas deenischku maisiti ehde. Wiissu to firdš sahpeš redsedams peeminneju Israeta laikus, Israeta behrnu netizzibu un pahregalwibu, ar ko tee tam Kungam wiissas winna labbdarrischanas atmakfajuschj. Brahtā man nahze tohs twarrenas sohdbibas, ar ko wiinsch, stiparis Deewš, kas ne leekahš wiis apsmeeees, Israeta behrnus sohdijs, lai fatwus suhdu-beetwus

nomett, kam tee, atkahpdamees no ta Kunga fatwa radditaja un Pestitaja, kalpoja. — — Kà tad tumšchi mahkuli no wakkara puffes zekahš un kluffi warras-spehtā augdami aug, kamehr wiissas debbes, kà ar bahrsibu apklahji, wiisseem, kas dsihwo twirš semmes bailes mettahš; tā Israeta sohdbischanas redseju kà no jauna zeltees, lai ar peemekleschanu tohs aplahtu wiissas semmes un tauias winnu atkahpschanu deht. — Kad Pratoeschs Jonas fludinaja, tad Dinitwe no fatwa nikna zekka atgreesfees, un tas Kungs to schehlojis. — »Juhs fakaltuschj kauli, klausait to Kunga wahrdu!« Ar semme, semme, twoi tu klausifi? Ar dahrgi atpirkti un appestiti, twoi to pee firdš hemseet, ka tas Kungs meera laikus twarretu doht?

Lai nomettam tohs suhdu-beetwus, nomettam leposchanu un pahregubribu, ka pasemmigi Jesus mahzekki tohpam, ka wiinsch irr muhsu spehtš un gohbs, muhsu manta un dakkā; redsi tad tas Kungs us mums rinnahš: »es weddischu to garru eeksch jums un juhs tapseet dsihwi.«

G. S...l.

Kas to spehji usnemt, tas lai usnem.

Matt. 19. 12.

1. Kas ihstigrimb redseht, tas lai fsewim isdurr azis.
2. " " " runnaht, tas lai paleet mehms.
3. " " " staigahht, tas lai nozehrt fsewim kahjas.
4. " " " mihloht, tas lai eenihst fsewi paschu.
5. " " " dsihwoht, tas lai nomirft.
6. Kas gribb winweht, tas lai pamett.
7. " " " baggats buht, tas lai paleet nabbags.
8. " " " brohšchi dsihwoht, tas lai bihstahš.
9. " " " preezigi dsihwoht, tas lai fsewi paschu pee krusa sitt.
10. " " " pa-augstinatam tapft, tas lai pasemmojahš.
11. " " " pee labbuma tift, tas lai zeesch kaunu.
12. " " " duffeht, tas lai strahda.

S...g.n.

Brith brilleht,

No juhrmallas-gubernements augstas waldbischanas puffes: Oberlehrer G. Blaesje, Jenfor.

No. 140.